

MOMARANDU COMUNICACIÓN

1º

GRADO

EEB

Paraguay. Ministerio de Educación y Cultura

Cuadernillo de trabajo para el/la estudiante.

Comunicación • Momarandu.

1º grado E E B

3ra. edición - 2011

Queda hecho el depósito que establece la ley N° 1328/98

TODOS LOS DERECHOS RESERVADOS © 2011

Ministerio de Educación y Cultura

EMASA

Impresión – 2011

Asunción - Paraguay

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y CULTURA
Presidencia de la República
del Paraguay

REPÚBLICA DEL PARAGUAY
MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA

Fernando Lugo Méndez

Presidente de la República del Paraguay

Victor Ríos Ojeda

Ministro de Educación y Cultura

Diana Serafini

Viceministra de Educación para la
Gestión Educativa

Héctor Salvador Valdez Alé

Viceministro de Educación
para el Desarrollo Educativo

Dora Inés Perrotta

Directora General de Educación
Inicial y Escolar Básica

Nancy Oilda Benítez Ojeda

Directora General de Currículum,
Evaluación y Orientación

Marta López

Directora de Educación Escolar
Básica

Ficha técnica

Nancy Oilda Benítez Ojeda

Directora General de Currículum,
Evaluación y Orientación

Lidia Manuela Fabio de Garay

Jefa del Departamento de Apoyo
a la Implementación
Curricular en Medios Educativos

Nidia Esther Caballero de Sosa

Jefa del Departamento de
Evaluación Curricular

Edgar Osvaldo Brizuela Vera

Jefe del Departamento de
Diseño Curricular

Rosalía Diana Larrosa Nunes

Jefa del Departamento de
Investigación Curricular

Elaboradores de Castellano y Guaraní

Nancy Oilda Benítez Ojeda
Edgar Osvaldo Brizuela Vera
Lidia Manuela Fabio de Garay
Liz Josefina Recalde de Núñez
Zunilda Rocío Leguizamón
Rosalía Diana Larrosa Nunes
Marta Carolina Roa Figueredo

Elaboradores de Expresión Artística

Marta Carolina Roa Figueredo
Gerardo Waldemar Pfingst Shena
Lilian Raquel Mencia Caballero

Traducción al Guaraní

Zunilda Rocío Leguizamón Ledesma
Favio Cabrera Duarte

Dibujo

Ninfa Luciana Benítez Rojas

Diseño y Diagramación

Máximo Alberto Ayala

ÑE'Ë ÑEPYRŨ

Mitã'i, mitãkuña 1° gradogua:

Ministerio de Educación y Cultura guive niko rojepy'apy vokoieténte nderehe. Roipota niko nde, ára ha ára, ndekatupyryve rehóvo, tanearanduve. Roikuaa niko upevarã nde reñeha'ãmbaiteha ha avei tekotevêha nepytyvõ ne mbo'ehára ha, mba'érepa anichéne, tereguereko avei umi tembipuru iporãporãvéva.

Umi tembipuru apytépe niko oĩ pe aranduka. Añetehápe niko, kóva tuicha oipytyvõ mbo'epykuéra oñemopyenda ha imbareteve haña. Upéva ohechakuaávo, Ministerio de Educación y Cultura péina omoĩ nde pópe ko aranduka nepytyvõtava ehechauka haña mba'eichaitéma ndekatupyry rehóvo.

Ko aranduka niko omoirũ umi programa pyahu ojepurúvahina ko'áña rupi mbo'ehaokuérape. Ha, ehechataháicha áña, ojehei mokõi ñe'ême, nderehehápe. Nde, guarani ne ñe'êteéramo, upéicharamo remba'apóta pe guaraníme ojehaihápe, ha katu castellano ne ñe'êteéramo, remba'apóta castellanope ojehaihápe.

Ko aranduka niko ikatu eipuru mbo'ehaópe ha ikatúnte avei regueraha nde rógape emba'apove haña rehóvo heseve. Nde rogayguakuéra nepytyvõta embohasa haña umi marandu ha tembiaporã ko arandukágui nde kuatiahaípe.

Ajeruremíta ndéve eñangareko porãmi haña ko aranduka rehe, ani embyaítei. Áña ary oútavape, ambue nde rapicha oikétava ko mbo'esyrýpe oipurujeýta kóva ko aranduka.

Opavave ko aranduka roguépe rejuhúta hetaite mba'e nemoarandu ha nembohesape'avétava. Emba'apóvo rehóvo ipype he'ívape ha'etéichata ndéve ku reñembosaráiva reikóvo. Py'ýikena eipuru ha... eipurupaitékena!

Nde rayhuhára.

Victor Ríos Ojeda
Ministro de Educación y Cultura

Ko arandukápe rejuhúta

Mbo'epy aty I

Ahayhu mymbakuéra.

1. Che ype	10
2. Ñakyrã	12
3. Mymbakuéra ko'ẽĩ jave	16

Mbo'epy aty II

Aguerohory oñemombe'úva guaraníme

1. Jagua ha ka'í	21
2. Ka'í ha Aguara	25
3. Ju'í ha Jakare	29

Mbo'epy aty III

Yvakuéra

1. Yva	35
2. Arasa	39
3. Mango	43

Mbo'epy aty IV

Che rogayguakuéra

1. Che ru	47
2. Che symi	50
3. Taita	53
4. Ogayguakuéra	56

Mbo'epy aty V

Jajesarekókena ñande rete rehe ñaneresãi haġua

1. Che rete	60
2. Y potĩ	63
3. Mba'épa jajapova'erã oĩramo itĩ ruguýva	66
4. Ñaneresãi haġua	69

Mbo'epy aty VI

Expresión arte rehegua

1. Expresión musical	74
2. Expresión plástica	84
3. Expresión corporal	83

Aranduka ojepuruva'ekue	86
--------------------------------------	-----------

1º

GRADO

EEB

GUARANI OÑEMBO'E JAVE MITÃ ÑE'ËTEÉRAMO

1°
GRADO
EEB

Ahayhu mymbakuéra

Mbo'epy aty I

1. Che ype

1.1. Amoñe'ẽ cheañomi.

Che ype Chichi
ajuhu hasẽ
Mba'ere nerasẽ
aporandu chupe
apyta cheaño
ha akyhyje.

Ani nerasẽ
aime nendive,
ko'ãga jaha
jaheka nde sy
javy'a haña
opavavete.

Eliodora Gayoso Molinas.

1.2. Amongora ype ra'anga ko'ápe he'iháicha.

A

Che ype ajuhu hasẽ

B

Apyta cheaño ha akyhyje

1.3. Ahai papapy 1 guive 4 peve ahechauka haġua mba'emba'épa oiko ojuapykuéri.

- ☐ Ype opyta ha'eño.
- ☐ Ype ovy'a.
- ☐ Ype hasẽ.
- ☐ Ype oheka isýpe.

1.4. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Mba'éichapa héra ype.

- Mba'éichapa hasẽ ype.

- Mávapepa oho oheka hikuái.

1.5. Amoha'angamíta mávapepa che aheka akyhyje jave.

1º

GRADO

EEB

1.6. Amoha'angamíta 😊 oĩ porãvã térã ☹️ oĩ vaíramo ko'ápe he'íva.

Aporandu hasẽvape mba'épa oikotevẽ.

Apuka hasẽva rehe.

Agueraha hasẽvape isy rendápe.

Ahenói hasẽva sýpe.

1.7. Ahaiguýta máva rehepa oñeñe'ëve.

ype rehe

ype sy rehe

1.8. Amoha'anga ype, isy ha máva ogueraháva chupe isy rendápe.

Ovy`ápa hikuái

Héẽ

Nahániri

2. Ñakyrã

2.1. Ambohovái ko'ã porandu. Ahai "Héẽ" térã "Nahániri".

a. Ahendúvapa ñakyrã purahéi.

â. Oñe'ëvapa ñakyrã ro'yete jave.

ch. Ovevépa ñakyrã.

2.2. Amoñe'ë ko jehaipyre.

Ñakyrã

Sandia hi'ajúma

opurahéi ñakyrã

mitã oñanikuaáma

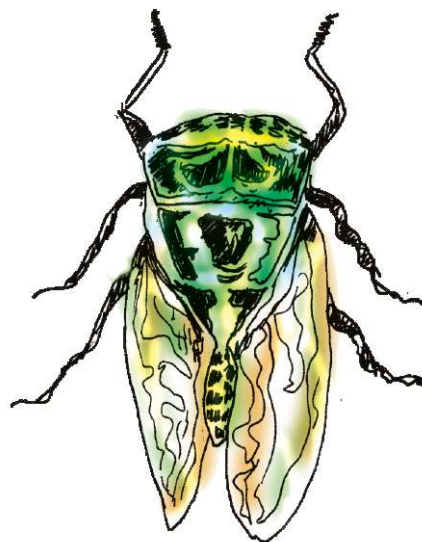
oipepo'o upe mymba.

Sandia hi'ajúma

opurahéi ñakyrã

ho'áma upéi ýpe

ha osê iñakỹmba.

2.3. Amongurusumíta umi ñe'ẽ oje'evaíva.

.....Ñakyrã opurahéi sandia hi'aju jave.

.....Ñakyrã oñanikuaáma.

.....Ñakyrã omboaju sandia.

.....Ñakyrã ho'a ýpe.

2.4. Papapy rupive ahechauka oikova'ekue oñepyrũ guive opa pepe.

..... Mitã oipepo'o ñakyrãme.

..... Sandia hi'aju.

..... Ñakyrã ho'a ýpe ha iñakỹ.

..... Ñakyrã opurahéi.

2.5. Ahaimíta mba'emba'épa oje'e.

Ñakyrã rehe

Sandia rehe

Mitã rehe

2.6. Ahaimíta máva rehepa oñe'êve pe jehaipyre.

2.7. Amoha'anga 😊 oĩ porãrõ térã ☹️ oĩ vaíramo ko'ã he'íva:

Ñakyrã opurahéi asajekue.

Mitã oipepo'o ñakyrãme.

Ñakyrã oikuaauka sandia hi'ajuha.

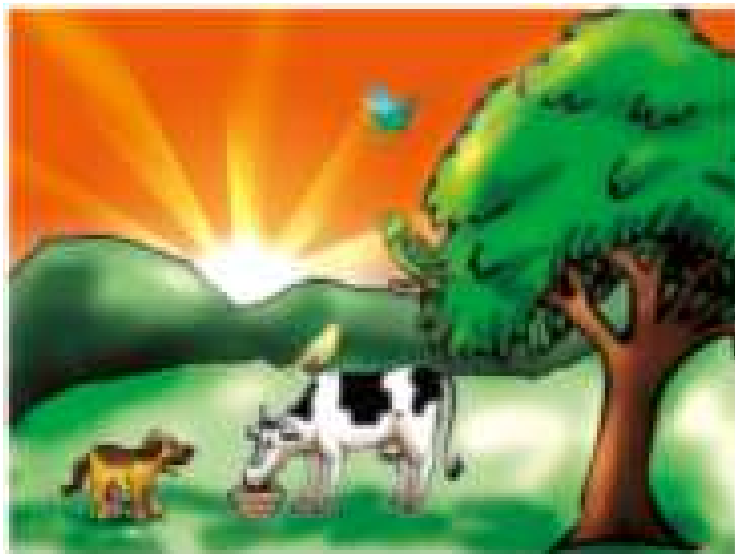
Ñakyrã ndaikatúi oveve ha ho'a ýpe.

2.8. Ahaimíta mba'épa ha'éne umi mitãme oipepo'oséramo ñakyrã.

2.9. Amoha'angamíta mba'épa omomarandu ñakyrã ipurahéi rupive.

3. Mymbakuéra ko'ẽĩ jave ...

3.1. Ajesareko ta'anga rehe ha amombe'u mba'épa ahecha.

3.2. Amombe'umíta che irũ che ykeregúape mba'épa che ajapo ko'ẽĩ jave.

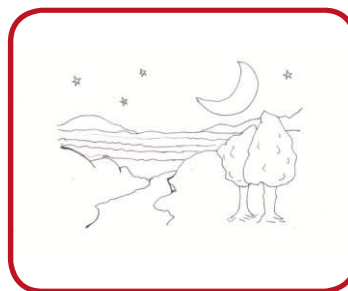
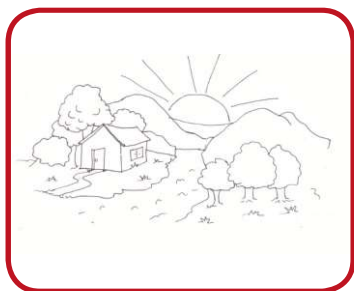
3.3. Amoñe'ẽmíta ko jehaipyre.

Ko'ẽĩ

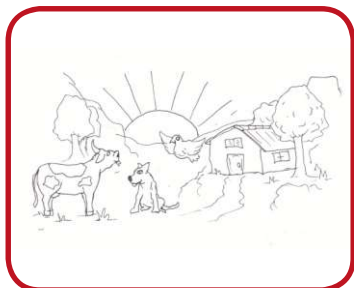
Oguahẽvo ko'ẽĩ
guyrakuéra oñe'ẽmba
ha maymáva mymbakuéra
oñemoĩma ohua'ĩ.

3.4. Ambosa'ýta pe ta'anga ohechaukáva ko'ápe he'íva:

Oñuahẽvo ko'ẽtĩ

Mymbakuéra ohua'ĩ:

3.5. Ambosa'ýta pytãme pe tenondete oikova'ekue ha sa'yjúpe ipahaitépe oikova'ekue.

guyrakuéra oñe'ẽmba

mayma mymba opáy

oñuahẽma ko'ẽtĩ

mayma mymba ohua'ĩ

3.6. Amongoráta máva rehepa oñeñe'ëve.

Ko'ẽtĩ rehe

mymba rehe

3.7. Ahaiguýta pe ñe'ẽ he'ihápe mba'e oñehendúva.

- guyrakuéra oñe'ẽma.
- mymbakuéra ohua'ĩ.
- oġuahẽma ko'ẽtĩ.

3.8. Amoha'angáta ko'ã mba'e:

Guyrakuéra oñe'ẽmba

Mymbakuéra ohua'ĩ

Oġuahẽma ko'ẽtĩ

3.9. Ahai “Héẽ” ojapóramo térã “Nahániri” ndojapóiramo kó ã mba`e:

- Che ahecharamo ko`ẽtĩ _____
- Che katujete apu`ã ko`ẽtĩ jave _____
- Cha ahendu guyra ñe`ẽ _____

3.10. Ahaimíta mba`emba`épa ojapo che rogayguakuéra ko`ẽtĩ jave.

1º

GRADO

EEB

Aguerohory oñemombe'úva guaraníme

Mbo'epy aty II

1. Jagua ha ka'i

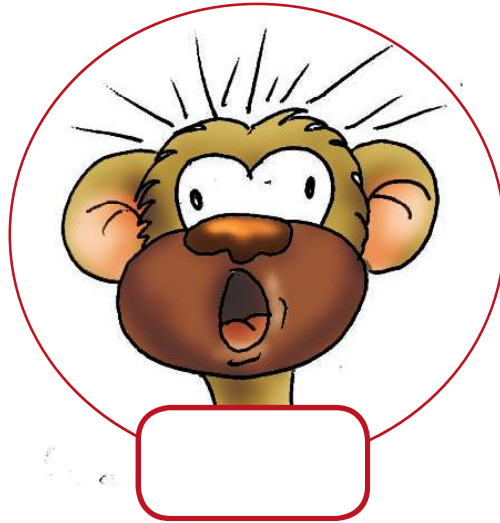
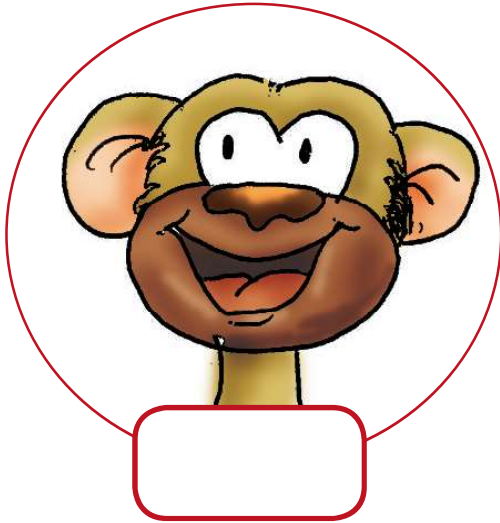
1.1. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Rehechávapa ka'i ha jagua oñondive.
- Ojogueraha porãpa oñondive jagua ha ka'i.
- Mba'épa ojuhúne ojojuhúramo tape po'ípe jagua ka'i ndive.

1.2. Ajesareko ko'ã ta'anga rehe ha amoñe'ëta ipype he'íva.

1.3. Amongurusumíta ka'i rova he'i jave: "Nde sapatúre".

1.4. Ahaimi "Héẽ" térã "Nahániri".

- Ka'i oñemondýi ohechávo jaguápe ha he'i "Nde sapatúre".

- Ka'i oma'ẽ jagua sapatúre ha he'i chupe "Nde sapatúre".

- Ka'i oñemondýi jagua sapatúgui ha he'i "Nde sapatúre".

1.5. Aipurumi ko'ã ñe'ẽ amoĩmba haɣua umi ipa'ũháme.

oñemomano ivyroha

Ka'i okyhyje jaguágui ha upévare_____. Upéi oho rire

Jagua he'i hese_____

1.6. Amohenda ko'áva ojoguýre he'i haġuáicha mba'e oikohagueichaite.

Ko'áva emohendáta

Ka'i ohecha ouha Jagua.

Jagua oimo'ã Ka'i omanoha.

Ka'i oñemomano.

Ka'i opuka Jagua rehe.

Ko'ápe emohendáta

1.7. Ahaimi mba'éichapa hérata pe oñemombe'úva ta'anga rupive.

1.8. Ha'emíta mba'érepa:

Oñemoĩ umi oĩhápe jagua térã ka'i.

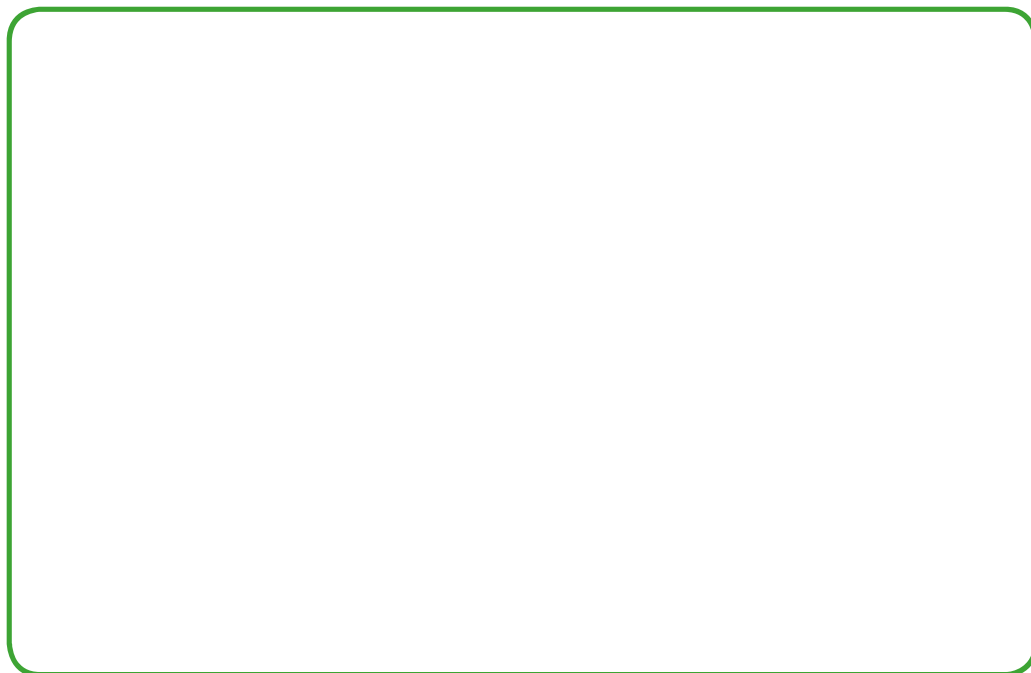
1.9. Ha'emíta che irũ che ykereguápe mba'épa ajapo jepi añemondýi jave.

1°

GRADO

EEB

1.10. Amoha'angamíta upe ajapóva jepi.

1.11. Ha'emíta mbo'ehárape oĩ porãpa upe ajapóva jepi térãpa nahániri.

2. Ka'i ha Aguara

2.1. Amombe'umíta che irũme chépa ahendúmava mombe'urã Ka'i ha Aguara rehe oñe'ẽva. Aikuaáramo amombe'úta chupe.

2.2. Mbo'ehára he'i ñamoñe'ětaha Ka'i ha Aguara rehe oikova'ekue. Che ha'e mba'épa oiméne oikóta upe amoñe'ětavape.

2.3. Ahendu che irũnguérape avei he'ívo mba'épa oiméne oikóta Ka'i ha Aguarágui.

2.4. Ajesareko ko'ã ta'anga rehe ha amoñe'ẽ mba'épa he'i umi ipype ohechaukáva.

2.5. Amongurusumíta ñe'ẽ ombohováiva hekopete ko'ã porandu:

- Mba'épa he'ise “che kyvy”
 - Che amígo
 - Che ermáno

- Mba'érepa Ka'i he'i Aguarápe “che kyvy”
 - iñermáno añetehápe
 - oñemoĩ porãse hendive

- Mba'épa he'ise “ñañembojuruhe'ẽ takuare'ëndýpe”
 - ho'utaha hikuái takuare'ẽ
 - ho'utaha hikuái asuka

2.6. Amoĩmbamíta ko'ã ñe'ẽ

- Ka'i ha Aguara okaruse, upévare _____

- Takuare'ẽ he'ẽterei, upévare Aguara _____

- _____ upévare ou chupekuéra jagua.

- Ka'i ningo isapatu, upévare _____

2.7. Ambosa'ýta pytãme pe tenondete oikova'ekue ha sa'yjúpe ipahaitépe oikova'ekue.

Ka'i ha aguara oho takuare'ëndýpe.

Ou chupekuéra jagua.

Ka'i ndaikatúi oñani jaguágui isapatupa rupi.

Aguara osapukái.

2.8. Ahaiguymíta ñe'ẽ ombohováiva hekopete ko'ã porandu:

- Moõpa oho Ka'i ha Aguara

- takuare'ëndy imba'ekuérape.
- takuare'ëndy imba'e'yvape.

- Mba'érepa ka'i ikane'õ

- ojopýgui chupe isapatu.
- ha'e ndoipurúiva jepi sapatu.

- Mba'érepa Aguara osapukái:

- ovy'águi takuare'ẽ rehe.
- okyhyjégui jaguágui.

2.9. Ahaimíta mba'épa ojehu ka'i ha aguarápe ho'úgui takuare'ẽ imba'e'yva.

1º

GRADO

EEB

2.10. Amoha'angamíta mba'épa ojehu mitãme opokórõ imba'e'ỹva rehe.

3. Ju'i ha Jakare

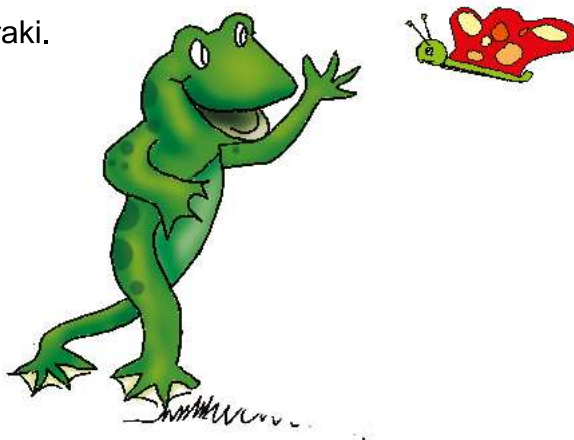
3.1. Ajesarekomi ko'ã ta'anga rehe ha amoñe'ẽ iguýpe he'íva.

Peteĩ ju'i hérava Saraki osẽ hógagui isy pore'ỹme.

3.2. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Oĩ porãpa Saraki rembiapo.
- Mba'épa oiméne ohóta ojapo Saraki.

Saraki oho oñembosarái ha oñemotie'ỹ opavave ojuhúvape guive.

3.3. Ahaiguýta umi omoĩmba porãva ko'ã ñe'ẽ.

- Ko'ápe "oñembosarái" he'ise

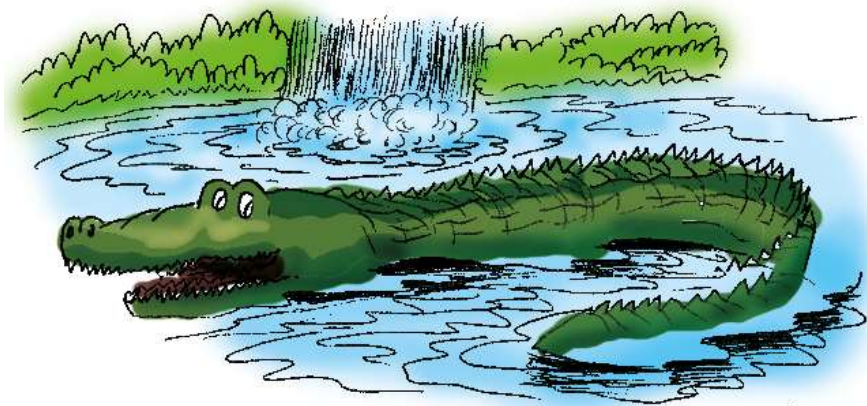
- ohugaha hapicha ndive.
- ohugaha hapicha rehe.

- Ko'ápe "oñemotie'y" he'ise

- ikachiãi hapicha ndive.
- ojavovai hapicha rehe.

3.4. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Oĩ porãpa Saraki rembiapo
- Mba'épa ojuhúta chupe upéicha ojavóramo.

Upeichaháguinte hesaho sapy'a peteĩ yvykua'i iñypytũva rehe, hembey jerére oguerékova morotĩmimi ha hakua'i asýva, overapáva kuarahy rendýpe.

3.5. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Mba'épa oiméne pe yvykua'i iñipytyva.
- Ndépa reikéne upépe.
- Ndépa ere Saraki oiketaha upépe.

Saraki ohecharamoiterei umíva ha oja ojave ohóvo. Upéi oikéma katu oma'ẽ porãve haña hese.

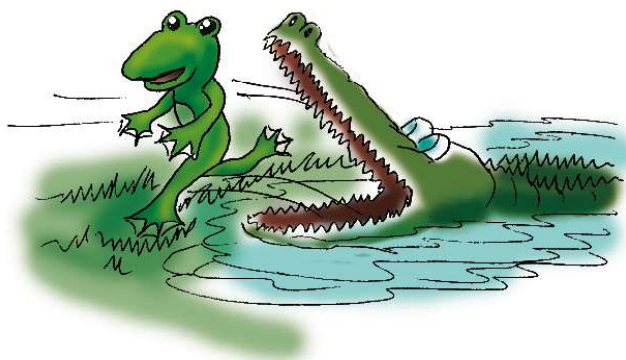
3.6. Amongoráta ñe'ẽ omoimba porãva ko'ápe he'íva:

Ko'ápe "ohecharamoiterei" he'ise

- oguerohory
- ohecha ypy

3.7. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Oĩ porãpa Saraki ojaováa.
- Mba'épa nde eréne ne irũ ojaóramo upéicha.
- Mba'épa oikóta Sarakígui.

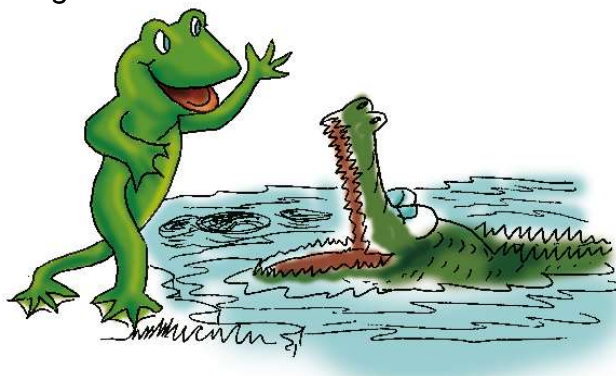

Upépe ohechakuaa sapy'a jakare ryepýpe oíha. Osapukái ha he'i:

- Ambyasy ndajapoihaguére che sy ñe'ẽ.

3.8. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Ndépa mba'e rejapóne ojuhúramo ndéve Sarakípe ojuhúva.
- Mba'érepa Saraki imandu'a isýre upepe'ae.
- Mba'épa oiméne oikóta Sarakígui.

- Ha upéicharamo añete tereho nde rógape ha ejapo nde sy he'íhaichaite ndéve-he'i chupe jakare.

3.9. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- Oĩ porápa Jakare rembiapo.
- Mba'éichapa oiméne Saraki rekove upe rire.
- Ndépa rejapo katujete nde sy ñe'ẽ.
- Mba'épa nembo'e Saraki rekove.

1°

GRADO

EEB

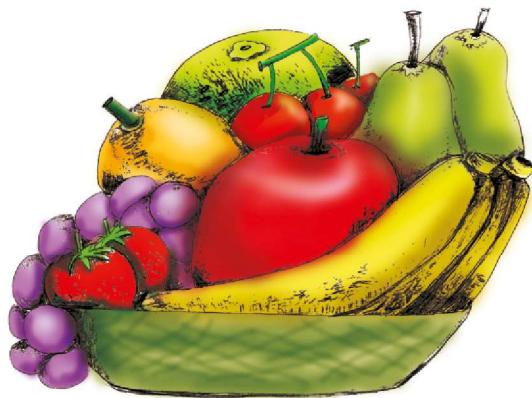
Yvakuéra

Mbo'epy aty III

1. Yva

1.1. Ajesareko ta'anga rehe ha amombe'u mba'emba'épa ahecha.

1.2. Amombe'umi mba'e yvápa pe ha'usevéva ha mba'érepa.

.....

.....

.....

.....

1.3. Amoñe'ëmíta cheaño.

Yva

Ja'uva'erã yva
ñande pire porãve hağua
ja'uva'erã umíva
jahecha porãve hağua.

Yva ñanepytyvõ
ñanearandu hağua
ha upéicha ikatu ñamosarambi
mba'e porã.

Mitã katupyry
oiko hağua ñandehegui
ja'uva'erã yva
ha upéicha rupive
ñamombareteve ñande rete.

1.4. Amongoramíta ta'anga ohechaukáva:

Ja'uva'erãha yva

1.5. Ahaiguymíta ñe'ẽ he'íva ma'erãpa ja'uva'erã yva:

- a. ñande kyra haãua.
- â. ñande pire porãve haãua.
- ch. ñane rãĩ porãve haãua.

1.6. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

- a. Mba'e yvápa pe re'uvéva.

- ã. Moõpa rejuhu upe yva.

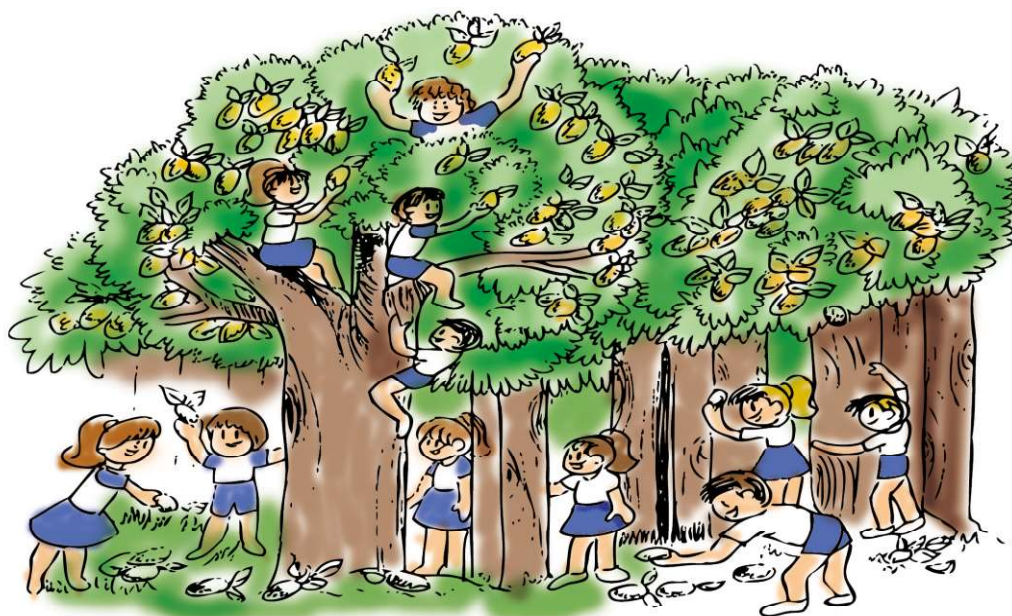
- ch. Ma'erãpa iporã pe yva re'úva.

1.7. Amoha'angamíta.

Mba'emba'épa ajapo yvágui ha'u haḡua.

1.8. Ajesareko ta'angáre ha ahai mba'épa ajapóne umi yvágui.

1º

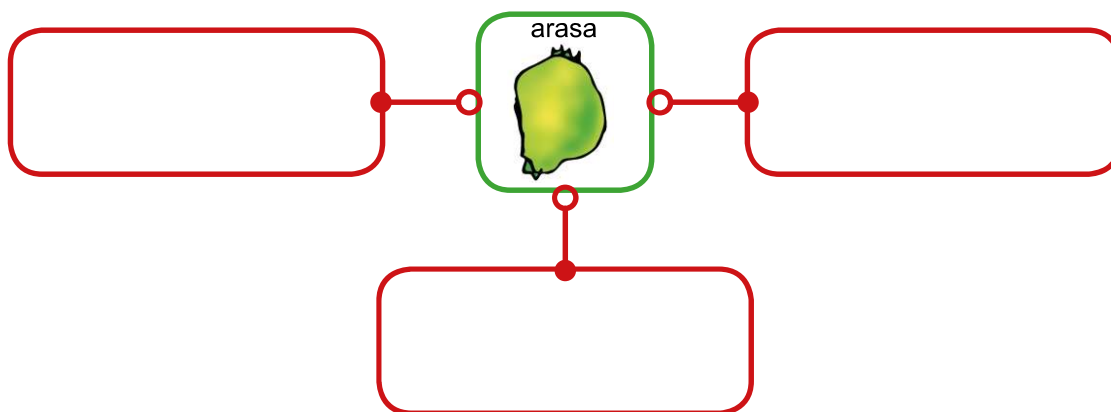
GRADO

EEB

1.9. Ahai mba'épa ha'éne che rogayguakuérape ndo'uséiramo yva.

2. Arasa

2.1. Ajesareko ta'angáre ha ahai ko'ã aikuaáva chugui.

2.2. Amombe'umíta aikuaamíva arasa mátagui.

2.3. Amoñe'ẽmíta cheañomi.

Arasa

Asajepyte vove aháma aheka yva.

Katuete ajuhu arasa moroĩ

ijasukapáva,

arasa pytã tuichaitereíva ha arasa

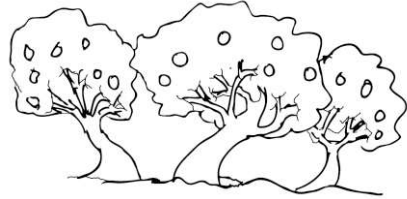
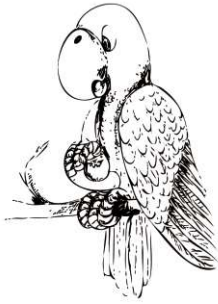
háí hyakuã asýva agueraháva che

tu'ĩ rembi'urã.

¡Hetaitépa hi'a ko'ã arasa!

Lidia Fabio rembiapokue

2.4. Ambosa'ýta ta'anga ohechaukáva máva rehepa oñeñe'ẽ:

2.5. Amoñe'ẽmíta ha amoha'anga

Asajepyte mitã ohóma oheka yva.

Arasa morotĩ, arasa pytã tuichaitereíva.

Tu'ĩ ho'u arasa morotĩ.

2.6. Amongora araka'etépa:

Oheka arasa

Asajepyte

Pyhareve

Ka'aruete

2.7. Amoĩmĩta peteĩ pe tenondete oikova'ekuépe,
oikova'ekue upe rirépe ha oikova'ekue ipahaitépe.

Oikova'ekue	
Ajuhu arasa morotĩ, pytã ha háiva.	
Hi'a heta ko'ã arasa.	
Asajepytevove aha yva rekávo.	

2.8. Ambohovaimíta ko'ã porandu:

a- Re'úvapa arasa. Mba'eichaguápa.

.....

ã- Mba'emba'épa ikatu ojejapo araságui hi'upyrã.

.....

ch- Mba'emba'épa ikatu jaipuru:

arasa rogue:

arasa'a:

arasa máta:

e- Mba'éichapa oñeñandúnera'e haihára ohechávo arasaita.

.....

2.9. Amoĩta peteĩ X mba'éichapa ahechakuaa:

Oikóva	Ahechakuaa:				
	Pire 	Tesa 	Apysa 	Tĩ 	Juru
arasa hái					
arasa hyakuã asýva					
asajepytévove					

3. Mángo

3.1. Ajeporeka ko'ã tai apytépe peteĩ ñe'ẽ yva ombohérava.

m	a	t	a	i
k	á	s	õ	o
n	t	n	m	ñ
o	ch	o	g	a
o	s	o	r	o

3.2. Amombe'umíta aikuaáva pe ñe'ẽ ajuhúvaguí.

3.3. Amoñe'ẽmíta cheañomi.

Mángo aju

Ogũahẽvo arahaku jahecháma oparupiete mangokuéra hopeju.

Mitãnguéra isaraki, jahecháma mángo mátare ojupi, ha oñepyruma katu ojapi.

Lidia Fabio rembiapokue

3.4. Ahaiguýta araka'épa oñepyrũ mángo hi'aju:

Araro'y jave
Arapoty jave
Arahaku jave

3.5. Ahai mba'épa he'ise pe ñe'ẽ ojehaiguýva:

Jahecháma mangokuéra hopeju.

.....

3.6. Ambohovaimíta ko'ã porandu. Ahai "Héẽ" térã "Nahániri":

a. Ha'úvapa mángo.

.....

ã. Mba'épa ha'u mánogui.

.....

ch. Ahechávapa mángo hi'ajúramo araro'ýpe.

.....

3.7. Ahaimíta.

a. Mba'empa'épa ikatu jajapo mángogui.

.....

.....

.....

ã. Mba'épa ojejapo mángogui che rógape.

.....

.....

.....

3.8. Amombe'u ma'erãpa iporã ja'u mángo.

.....

.....

.....

3.9. Che rogaygua ndive ajeporeka opa rupiete mba'empa'épepa mángo ñanepytyvõ ñaneresãi haɣua.

.....

.....

.....

.....

1º

GRADO

EEB

Che rogayguakuéra

Mbo'epy aty IV

1. Che ru

1.1. Ajesareko ta'anga rehe.

1.2. Añomongeta che irũnguéra ndive ta'anga ahechava'ekuére.

1.3. Amoñe'ẽ cheañomi:

Ndéve ģuarâ che ru

Che ru rohayhuetéva
reikóva remba'apo
ha reñangareko ore rehe
reipotágui oreresãi
hasýpa nde rekove
che ru marangatuete
chéko rohayhuete.

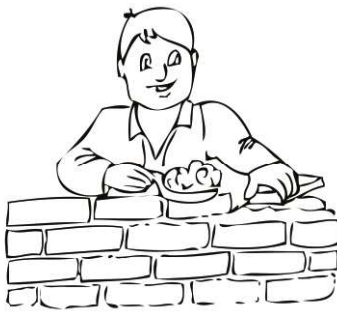
1.4. Ambosa'y mba'éichapa ikatu ja'e avei ñande rúpe.

Túva

Ryvy

Kyvy

1.5. Ambosa'y mba'éichapa túva reko pe ñe'ẽpotýpe he'iháicha.

1.6. Amongora ñe'ẽ he'íva mba'éichapa pe túva.

Ñaña

Py'aro

Marangatu

1.7. Ambohováí.

- Mba'érepa pe túva omba'apo ha oñangareko ita'ýra rehe.

- Mba'épa oñandu pe mitã itúva rehe, mba'érepa.

- Chépa añandu avei pe mitã oñandúva che túva rehe. Mba'érepa.

1.8. Amoha'anga mba'épa ajapójepi che túva ndive.

1.9. Ahai mbykymi mba'éichapa che ru.

2. Che symi

2.1. Añomongeta che irunguéra ndive mba'épa chéve ģuarâ ko ñe'ê:

2.2. Amoñe'ẽ ñe'ẽpoty.

Che symi
 Nde 'ára oġuahẽ
 che symi marangatu
 hi'ãnte chéve aime
 nerendápe sapy'aite
 roañuã haġua
 ha nde syvápe rohetũ
 vy'apópe ha'e haġua:
 Vy'apavẽ che symi porã.

2.3. Ambohováí.

Mba'érepa he'i moñe'ěrãme "nde ára oġuahẽ".

Mba'épa he'ise isýpe pe mitã. Mba'érepa.

Araka'épa sy 'ára ñane retãme.

Mba'épa che añandu che sy rehe.

Mba'éichapa aikuaauka che sýpe ahayhuha chupe.

2.4. Ahai mba'éichapa pe sy ñe'ẽpotýpe he'íva:

2.5. Amoha'anga mba'épa pe mitã ojapose isy rehe.

2.6. Amoha'angamíta 😊 ajapo jepiramo térã ☹️ nahániriramo, ko'ápe he'íva.

Añañuã jepi che sýpe.

Ahetũ jepi che sýpe.

Ha'e jepi che sýpe ahayhuha chupe.

Ajapo jepi che sy he'íva chéve.

2.7. Mbo'ehára pytyvõme ajeporeka aikuaa haḡua mba'érepa oñemomandu'a sy 'ára.

1º

GRADO

EEB

2.8. Ajapo peteĩ tarjeta che sýpe ãuarã hi'ára rehe, upépe ahaíta mba'épa añandu hese.

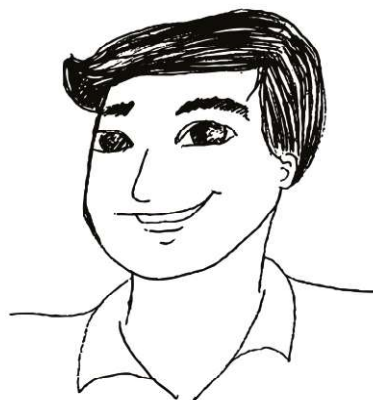
2.9. Amoñe'ẽjey pe ñe'ẽpoty ikatu haãuáicha opyta che akãme arresita haãua.

3. Taita

3.1. Amoñe'ẽmi ko moñe'ẽrã.

Taita
Taita tujami
reikóva ore apytépe
remombe'úvo oréve
upe nde rekove
ñorairõ guasúpe
rehórõguare.

3.2. Ambosa'y ta'anga ohechaukáva mba'éichapa upe taita.

3.3. Ahaiguy oĩ porãva.

- Taita omombe'u

Hekove
Káso
Pukarã

- Moñe'ẽrã oñe'ẽ

Ñorairõ
Taita rehe
Túva rehe

3.4. Ahai mba'épa he'ise "reikóva ore apytépe"

3.5. Ambohovái porandukuéra amoĩhápe "Héẽ" oikóramo térã "Nahániri" ndoikóiramo.

Porandu	Mbohovái
Che piko aikuaa che taitápe.	
Che taita piko itujamíma.	
Che taita piko omombe'úva chéve hembiasakue.	
Che piko ahayhu che taitápe.	
Che piko añangareko che taita rehe.	

3.6. Amoha'anga mba'épa pe ajaposevéva che taita ndive.

3.7. Ahai mba'épa ajapo che taita ndive pyharevekue, térã ka'arukue.

4. Ogayguakuéra

4.1. Ajesareko ta'anga rehe.

4.2. Ambohovái porandukuéra.

- Mba'épa ou che akãme ahecháramo ko ta'anga.
- Máva ikatu oiko upépe.
- Mboýpa ore roĩ ógape.

4.3. Amoñe'ẽmi ko moñe'ẽrã.

Ogayguakuéra

Che rera Lucero, amombe'use peẽme che rogayguakuéra rehegua. Peteĩjey che ru ha che sy orerenói chéve ha che kyvy Fernandope. Ha'ekuéra uguapy ha oñepyrũ he'i oréve:

- Che ra'y, che raju...pehótama mbo'ehaópe ha roipota pejesareko ha peñemoarandu umi mba'e peikuaátava guivépe mbo'ehaópe. Aníkema peje:
- "ko'ẽrõ ahecháta, mbykyeterei". Ani penekane'õ, pendekaigue peñemoarandu haña opa ára.

- Néi che ru ha che sy, roñeha'ãta rojapo upéicha.

Ore rovy'a ore sy ha ore ru oñemoñe'ẽ vove oréve. Ha'ekuéra ningo imarangatu, ikatupyry ha omba'apo tapiate ani haña roikotevẽ téra roiko asy.

4.4. Ambojoaju Lucero rogayguakuéra ha'anga ndive.

Sy

Kyvy

Túva

4.5. Amongurusu mávapa ikatu he'i:

Ojeporúva	Túva	Sy	Mitã
Che rajy			
Che ra'y			

4.6. Ambohovái.

- Mba'érepa oiméne Lucero sy ha itúva oñemoñe'ẽ chupekuéra upéicha.

- Iporãpa pe he'íva chupekuéra hikuái. Mba'érepa.

- Iporãpa pe ombohováiva Lucero haikyvy. Mba'érepa.

- Che piko ajapóva jepi che sy ha che ru he'íva chéve.

4.7. Ambopapapy ahechakuaa haġua mba'épa oikoraẽ ha mba'épa oiko upe rire.

Lucero ha Fernando ombohováí
isy ha itúvape oñeha'ātaha
ojapo hikuái ha'ekuéra he'íva
chupekuéra.

Lucero ha Fernandope
oñemoñe'ẽ isy ha itúva.

4.8. Ahai mba'éichapa Lucero sy ha itúva.

4.9. Añemomandu'a ha añomongeta che irũnguéra ndive, che sy ha che túva oñemoñe'ẽramo guare chéve ha mba'e rehepa upéva.

4.10. Ahai mba'épa he'i jepi chéve che sy ha che ru oñemoñe'ẽ jave chéve.

1º
GRADO
EEB

Jajesarekókena ñande rete rehe ñaneresãi haũa

Mbo'epy aty V

1. Che rete

1.1. Aheka ko'ápe ñe'ẽ kañymbyre. Ahekava'erã péicha → ha péicha ↓ avei. Ajuhuva'erã 5. Techapyrã ojehechauka "akã"

a	k	ã	k	l	p	e	i	j
r	e	h	a	p	y	s	a	y
j	u	r	u	ỹ	s	o	n	v
t	e	s	a	ĩ	ã	p	g	a

1.2. Ahai ko'ápe umi ñe'ẽ ajuhuva'ekue:

akã	

1.3. Ajapo che rete ra'anga ha ambohéra che py guive che akã meve.

1.4. Ko ñe'ẽpoty niko héra "Che rete". Mba'épa he'íne pe haihára ipype. Ahai.

1.5. Amoñe'ẽ ñe'ẽpoty:

Che rete
Jaipurúke y potĩ,
ñande rete ñamopotĩ,
jajohéike ñane akã
havõme ñamohyakuã.

Py'ỹintekena jajohéi
ñane rã ha ñande po.
Avei pe ñande py
taipotĩ porã asy,
ñamombia ñandehegui
opaichagua mba'asy.

Aty ñahatĩ (adaptado)

1.6. Ahaiguy pe mbohováí opyta porãvéva:

Pe ñe'ẽpotýpe oje'e:

- Jakaruva'erãha
- Japuraheiva'erãha
- Ñane potĩva'erãha

Ñe'ẽpotýpe he'i ñane potĩramo ikatutaha:

- Ñane resãive
- Jaiko porãve
- Javy'ave

Ñane potĩramo noġuahẽmo'ãi ñandéve

- Ñembyahýi
- Mba'asy
- Kangy

1.7. Ambohováí ko'ã porandu:

- Mba'épa oikóne ndajajoheivéiramo ñane akã.

- Mba'épa ikatu oiko ndajajepohéiriramo jakaru haġua.

- Ndépa revy'a nepotĩ porãramo.

- Mba'épa ikatúne ja'e umi ñande rapicha noñemopotĩséivape.

1.8. Amoha'anga mba'e aiporúva ajahu haġua.

2. Y potĩ

2.1. Ama'ẽ ko'ã ta'angáre, amoine'ẽ he'íva iguýpe ha añomongeta che irũnguéra ndive mba'erãpa jaipuru y ñande rekovépe.

Ýre oikotevẽ ka'avo, mymba
ha ñande jaikove haña.

Y hetahápe ojeiko porãve.

2.2. Ahai mbykymi mba'épa oikóne ndajaguerekovéiramo y ñande rógape:

2.3. Amoñe'ẽ kirirĩháme ko ñe'ẽpoty.

Y potĩ

Chey'uhéi, chey'uhéi,

ymíntema ha'use.

Che rendy ijaysy

pembohasáke chéve y.

Opavavékena jay'u

ñane resãi haġua.

Y potĩ, y potĩ,

ñande rete oikotevẽ.

Edgar Brizuela rembiapkoue

2.4. Amoñe'ẽ jey ko ñe'ẽpoty, che mbo'ehára pytyvõme, amoñe'ẽ hatãma, opavave cherendu haġuáicha.

- Añeha'áva'erã ha'e porã umi ñe'ẽnguéra.

- Ajesarekova'erã moõpa mbegue térã pya'eve ikatu ha'e, umi ohendúva oikũmby porãve haġuáicha.

- Ajesarekova'erã avei osẽ porãpa chéve puso (') ha ñe'ẽnguéra ogueraháva pu'ae tĩguáva (ã, ã, ã, õ, õ, õ)

5. Ambojoaju umi ñe'ẽ he'ise ambuetéva ojuehegui:

y potĩ

ha'use

oikotevẽ

resãi

noikotevẽi

rasy

nda'uséi

y ky'a

2.6. Ahai mbykymi ha'e haġua mba'épa chembo'e ko ñe'ěpoty.

2.7. Ambohováí ko'ă porandu aňemongetakuévo che irũnguéra ndive:

- Iporãpa ja'u y potĩ.
- Mba'épa oikóta ndaja'úiramo y ñande rete oikotevêva.
- Mba'éichapa ñaňeňandu ñande yuhéiramo.
- Moõguipa ou y ñande rógape ja'úva.
- Mba'éichapa ikatu ñaňangareko umi ysyry rehe ani iky'apa.

2.8. Amoĩmba ñe'ěpoty. Aipuruva'eră ñe'ě iňambuéva pe ñe'ěpotýpe ojeipuruva'ekuégui:

Y

Chey'uhéi,

ymíntema

Che rendy ijaysy

..... chéve y

Opavavékena jay'u

ñane resăi haġua

Y potĩ,

ñande rete

2.9. Amoňe'ě ha ahecha mba'éichapa opyta che ñe'ěpoty. Tekotevẽramo, ikatu amoĩ poră umi ndopytaporămbáiva.

3. Mba'épa jajapova'erã oĩramo itĩ ruguýva

3.1. Sapy'ante niko oĩ itĩ ruguýva ñande rógape, térã katu ñandevoi ñane tĩ ruguy. Amombe'u che irũnguérape peteĩ káso che ahechava'ekue térã cherehe voi oikova'ekue.

3.2. Añomongeta che irũnguéra ndive mba'épa ikatu rojapo oĩramo itĩ ruguýva.

3.3. Amoñe'ẽ ko jehaipyre.

Mba'épa jajapova'erã oĩramo itĩ ruguýva

Jaikuaa haña:

Oĩramo itĩ ruguýva, nañañemondyiriva'erã. Pévako oikovoínte sapy'ante. Peichavérõjepe, iporã jaikuaa mba'épa jajapova'erã oĩramo itĩ ruguýva. Jahechamína:

1. Aníke reñemondýi, emboguapy nde rapicha itĩ ruguývape.
2. Aníke epoko nde rapicháre poky'a reheve. Eipuruva'erã katuate guánte epokótaramo huguýre. Upévare jaguerekova'erã ñande rógape ha ñane mbo'ehaope guánte, gása, ha umi mba'e ikatúva ñaikotevẽ oĩramo oñeikytíva, itĩ ruguýva, ha mba'e.
3. Aníke emoñakãity henonde gotyo térã hapykue gotyo nde rapicha itĩ ruguývape. Emoakãrapu'ã porãnteva'erã.
4. Ikatu remoĩ chupe itĩnguápe mandyju potĩ ani osyrypa hese huguy, ha avei ikatu péva oipytyvõ opyta pya'eve haña pe tuguy.
5. Ikatu avei ejopy itĩku'a ikatu hañaicha opyta pya'eve pe tuguy.
6. Opyta porã vove huguy, oñeha'áva'erã oho peteĩ médiko rendápe. Ha'e, tekotevẽramo, ome'ẽkuaa chupe pohã, térã katu he'íta chupe mba'épa ndojapoiva'erã anive haña ambue 'ára itĩ ruguy.

3.4. Amoĩ oĩ porãramo pe oje'éva ha oĩ vaíramo:

Ñañeha'áva'erã ani japoko guante'ỹre tuguy rehe.	
Ñamoñakãityva'erã itĩ ruguývape.	
Ñamboty atáva'erã itĩ, huguýramo ñande rapichágui.	
Ñamboguapy porãnteva'erã itĩ ruguývape.	
Ñane tĩ huguýramo ñañenova'erã.	
Iporã oho médiko rendápe itĩ ruguyva'ekue.	

3.5. Amoha'anga oje'eva'ekue jehaipyrépe. Añeha'ã ahechauka mba'épa ajapóta oĩramo itĩ ruguýva che rógape térã mbo'ehaópe.

3.6. Aporandu che mbo'ehárape mba'érepa ikatu ñane tĩ ruguy.
Ahai ko'ápe ha'e he'íva chéve:

3.7. Ahai ko'ápe mba'épa chembo'e ko jehaipyre.

8. Añeha'ã amohu'ã ko mombe'upy. Mba'éichapa oiméne opa ko tembiasakue. Upéi ahai ha amboherava'erã avei. Ikatu amba'apo che irũ ndive.

.....

Kali niko peteĩ mitã akãhatã, ndopytaíva araka'eve mamove. Itaita jeko he'íva'erã chupe jepi anive haġua osẽ kuarahýpe hakuete jave. Ha'ékatu hesarái umi mba'e itaita he'íva'ekue chupégui.

Peteĩ árape, oĩjave mbo'ehaópe, Kali ohugajeýma partído iñirũnguéra ndive. Upeichaháguinte, oñandu sapy'a hakúva osẽva itĩ rupi. Oimo'ã ha'e tĩ syrýnte ha nopenái hese.

Upeichaháguinte

.....

4. Ñaneresãi hağua.

4.1. Ama'ẽ ko'ã ta'angáre ha añomongeta che irũnguéra ndive mba'érepa iporã jajapo ko'ã mitã ojapóva.

4.2. Ahai ko'ápe mba'érepa ñanepytyvõ ñamongu'éramo ñande rete.

4.3. Amoñe'ẽ kirirĩháme ko ñe'ẽpoty.

Ñaneresãi haġua

Jaguata, japopo,

ñañani saraki.

Ñande rete

ñamongu'e,

aníke ñande kaigue.

Iporã jaguata,

iporãnte jahuga.

Ñamongu'e ñande rete

ñane resãive haġua.

Edgar Brizuela rembiapokue

4.4. Amoñe'ẽjey mbo'ehára ndive ha che irũnguéra ndive. Oñondive roñeha'ã rojapo chugui purahéi.

4.5. Amoñe'ẽ ha ajapo ikatuháicha oje'éva guive ñe'ẽpotýpe.

4.6. Ahai mba'épa he'ise chéve ġuarã ko'ã ñe'ẽ:

- Saraki: _____
- Ñani: _____
- Kaigue: _____
- Tesãi: _____
- Ñamongu'e: _____

4.7. Amoĩmba mba'ėpa chembo'e ko ñe'ėpoty:

Ñaneresãi haġua

Upėvare, iporã

4.8. Amoĩmba ko ñe'ėpoty opyta porã haġuáicha. Ambohėra avei:

Apurahėi, ajeroky
Avy'a cheresãi.

Ha'u yva opaichagua
Pėva rupi cheresãi.

Ha'u avei so'o
Chembarete haġua.

Ryguasu rupi'a
Chembyetia'e.

Kambýkatu ha kesu

Ensaláda chepytyvõ

Y avei ha'u hetava'erã

Aiko porãite haġua.

1°

GRADO

E E B

4.9. Amoñe'ẽ che rembiapo che irũnguérape. Aporandu chupekuéra opyta porãpa ha hesakãpa che ñe'ẽpoty. Amoĩ porã umi tekotevẽhápe.

Expresión arte rehegua

1º
GRADO
EEB

Mbo'epy aty VI

1. Expresión musical

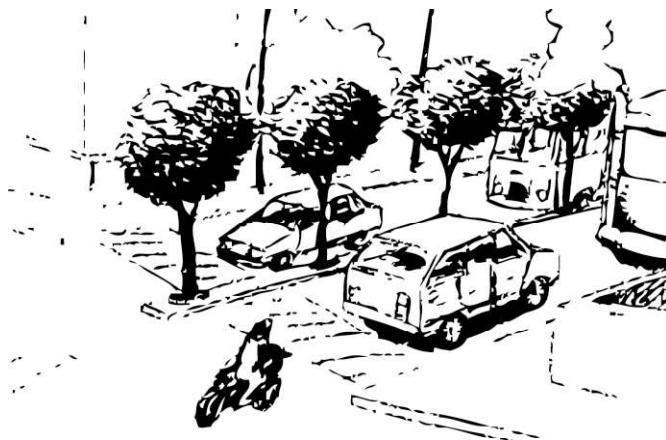
1.1. Ama'ẽ ã ta'angáre ha:

- a) Amombe'u ta'angápe ahecháva.
- ã) Aha'ãnga mba'éichapa ipu ta'anga ahecháva.
- ch) Ambosa'y umi hyapúva ijeheguivoi.

1.2. Ama'ẽ ã ta'angáre ha:

- a) Amombe'u ta'anga ahecháva.
- ã) Aha'ãnga mba'éichapa ipu ta'anga ahecháva.
- ch) Ambosa'y umi oñembo hyapúva.

1.3. Ambojoaju rupive opyta porã haġuáicha mba'e tímbrepa oguereko ñane ñe'ẽ.

Ñe'ẽ po'i

Ñe'ẽ pyrusu

1.4. Apurahéi aha'ãngávo tapichakuéra che jerére oĩva (che sy, che ru, che kypy'y, che mbo'ehára ha mba'e)

Enanitokuéra

Jasy oĩramo

Yvatete

Hetaiterei enanitokuéra

Ka'aguýpe oñembosarái.

Ajere, jere

Mba'ejere, mba'ejere

Yvyramáta guýpe

Oñembosarái enanitokuéra.

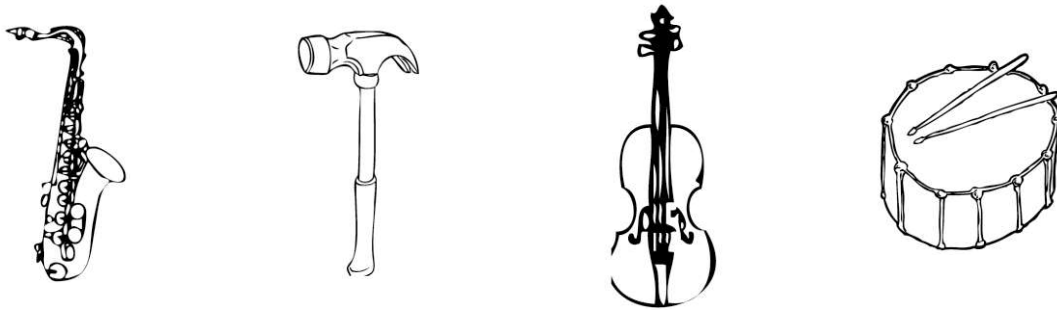
Hendyva morotĩeterei,

Ao porãiterei

Kirirĩhápe enanitokuéra oñembosarái.

1.5. Amongora umi instrumento ojeporúva musicape.

1.6. Apurahéi aipurúvo instruménto (oĩmavavoi ýrõ chénte ajapova'ekue).

Péicha jajapokuaa ko instruménto mbo'ehaópe térã ñande rógape:

Maráka

Umi maráka ningohína instruménto ojejapokuaa hy'águi ha oñemoĩ pype ka'avo ra'yi. Jajapokuaa umi mba'e jajuhuraẽva ñande rekoháre hasy'ỹ hañuáicha. Ñamoĩva'erã ka'avo ra'yi peteĩvape hetave ipu joavy hañua. Mitãnguéra michĩvéva ojapótaramo natekotevẽi hi'ýva umi maráka.

77

Ikatu avei jaipuru ko'ã mba'e:

- Votélla ndojepuruvéimava.
- Lata'i ndojepuruvéimava.
- Ka'avo ra'yi (kumanda, avati térã ambue mba'e)

Ndahasyiete niko. Jajapokuaa péicha avei:

Ñamoĩkuaa opaichagua ka'avo ra'yi votella'ipe térã lata'ipe ñamboty porã ikuaha, ha oĩma. Jaipurukuaa marákaramo.

Ñahendu mba'éichapa ipu umi maráka jajapova'ekue ha upéi ñambosa'y kóva.

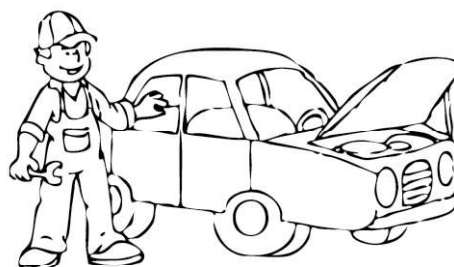
1.7. Apurahéi ha amarka che pýpe umi *acento*. Umi hūveha ja'e mbaretevéta.

Ñamba'apóke

Ñamba'apóke, oġuahēma aravo
Jaháke vy'apópe mba'apohápe

Néike japurahéi
ha'erehína mba'apohára purahéi.

Pyharéma, japytu'úmake
Mbeguekatuete aháma añeno....¡Sh!

1.8.. Apurahéi ha amarka pulso jepopete rupive.

Mainumby

Mainumby, Mainumby . Ikatúpa eadivinami
Mainumby, Mainumby. Mba'e sa'ýpa aguereko
Hūpa, pytāpa térã marron
Hovypa Mainumbýicha.

Mainumby, Mainumby
Mba'e sa'ýpa aguereko.

Mba'éichapa ñañembosaraiva'erã:

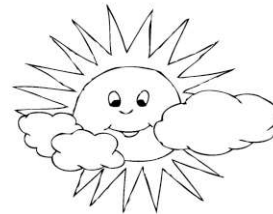
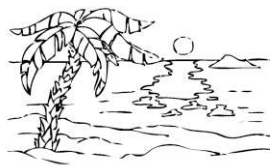
- 1º Jajapo kora guasu.
- 2º Jaiporavo peteĩ ñane irũme oikótava "Mainumbýramo" upevarã opytava'erã okápe ohendu'ỹ haġuáme oje'éva.
- 3º Oiporavo hikuái kora guasúpe peteĩ sa'y ha omombe'upa ojupe.
- 4º Jarresita Mainumby jajesarekohápe pulso rehe.
- 5º Japurahéi jajerekuévo kora guasúpe ha ñahenói Mainumby
- 6º Oikóva "Mainumbýramo" oñeha'áta oadivina mba'e sa'ýpa ojeporavora'e koraguasúpe
- 7º Oadivináramo mba'e sa'ýpa ojeporavora'e oikéma avei ha'e kora guasúpe ojere haġua...

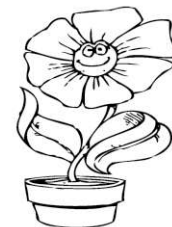
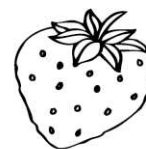
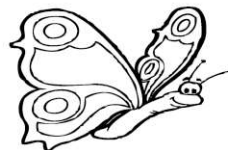
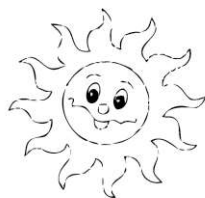
Aníkema nderesarái: ikatu jaipuru ambue purahéi japuraheisevéva ha jajapo upeichaite avei.

2. Expresión plástica

2.1. Ambosa'y ta'angakuéra sa'y aguerohoryvape.

2.2. Ambosa'y aipurúvo: hovy, pytã ha sa'yju opyta porã hañuáicha ko'ã ta'angápe.

2.3. Ambojehe'a témpera opaichagua sa'yva ha ahechakuaa sa'y osẽva ichugui.

¡Ndahasyiete! jajapo péicha:

- Sa'yju ha pytã
- Sa'yju ha hovy
- Pytã ha hovy

2.4. Ko'áãa ikatúma jadibuha ha ñambosa'y jaipuruhápe umi sa'y ñambojehe'ava'ekue. Kyre'ỹme jajapo.

2.5. Mba'e sa'y pyahúpa osẽ

- Sa'yju ha pytã

- Sa'yju ha hovy

- Pytã ha hovy

2.6. Ajesareko ta'angakuérare ha ambosa'y umi aguerohoryvéva guive.

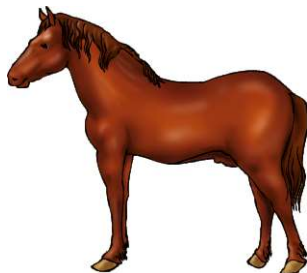

2.7. Amoha'anga ha ambosa'y umi mba'e ajaposevéva aime jave mbo'ehaópe.

3. Expresión corporal

3.1. Aha'ãnga ko'ã mymba ryapu:

Aha'ãnga mba'éichapa orrelincha kavaju, omburea vaka ha león orronka.

3.2. Upe rire romba'apo:

- Roñembyaty.
- Atykuéra oiporavo peteĩ mymba.
- Atyguakuéra ohasa oha'anga pe mymba oiporavova'ekue (upevarã ikatu oñemongu'e ha ojapo umi gesto).
- Iñirũnguéra oadivinava'erã mba'e mymbápa pe oha'angáva.

3.3. Ñañemomandu'amína umi maráka jajapova'ekue rehe.

Jaipurumína ñamongu'emi hağua ñande rete maráka rritmoite rehe.

- Jajapo aty.
- Ja'e mávapa ombopúta maráka ha ambuevéva katu ñañemongu'éta maráka rritmoite rehe.
- Ñama'ẽ umi ñane irũnguéra ohasáva atýpe rehe ojero ky hağua ha jajepopete chupekuéra jaguerohorývo ijerokykuéra.

3.4. Apurahéi “Che tio ou” ha aha’anga añemongu’évo purahéipe he’iháicha.

Che tio ou...

Che tio ou ... Santani-gui

ha ogueru chéve ġuarã

peteĩ che violín-rã (amongu’e che po mokõivéva)

Che tio ou... Salado-gui

ha ogueru chéve ġuarã

che helado-rã hetereíva (amongu’e che akã)

Che tio ou ... Horqueta-gui

ha ogueru chéve ġuarã

peteĩ che bicicleta-rã (amarka paso mokõive che pýpe)

Che tio ou ... Concepción-gui

ha ogueru chéve ġuarã

che apyka añemyatymói haġua (ambovava che rete)

Che tio ou ... Asunción-gui

ha ogueru chéve ġuarã

peteĩ avión iporãitereíva..... (ahechauka che irũ che ykereguáre)

Aníke nderesarái: emongu’eraěva’erã nde po, upéi neakã ha péicha opa peve purahéi.

Bibliografía

1º
GRADO
EEB

LUDUEÑA, M.; FRETES, M. (2006). *Didáctica de la Literatura*. -- Asunción: AGR Servicios Gráficos. S.A.

AGUILERA, N. (2005). *Comprensión Lectora y algo más*. -- Asunción: AGR Servicios Gráficos. S.A.

PARAGUAY. Ministerio de Educación y Cultura (1995). Cuadernillo del 1º grado de Comunicación. versión castellano y guaraní. -- Asunción: El País S.A.

PARAGUAY. Ministerio de Educación y Cultura (2008). *Programas de Estudios del 1º grado* -- Asunción: El Ministerio

PARAGUAY. Ministerio de Educación y Cultura (1982). *La literatura en el aula* -- Asunción: CROMOS S.R.L.

www.es.wikipedia.org.

www.eduteka.org.

www.encuentos.com

roble.pntic.mec.es/.../comprensión_lectora.htm

www.babyabuelita.com/esp/novedades/colorear.htm

<http://www.epedia.com.mx/Uploads/Rondas%20Tradicionales%20Clase%2010%20Ninos%20Bailando.jpg>

<http://www.fotonostra.com/grafico/circulocromatico.htm>

<http://www.arqhys.com/materiales-maquetas.html>

http://www.geocities.com/nancy_animacion/0002-maquetas-back-500.jpg

www.telpin.com.ar/.../images/leyenda.jpg

www.innatia.com/...yerba-mate/a-leyenda-yerba-mate.html -

http://www.villarrica.com.py/folklore/danzas_pbasicos.htm

http://1.bp.blogspot.com/_zykg25uv7QQ/R7OazROC8fI/AAAAAAAAA1c/ukHvTNvpmLM/S269/bailarines%2Bpy.gif

www.conmishijos.com/ocioencasa.colorear/70/helado